

UTKAST 16.02.26 – Endringer vist med rød tekst:

Retningslinjer for prioritering av søknader, vilkår og tilskudd prosent for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-tilskudd) i Farsund kommune 2026-2030

Vedtatt av utvalg for landbruk første gang 18.03.09

Revidert 26.02.20 og 13.03.26

1. Innledning

I overensstemmelse med *FOR-2004-02-04-448 Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket*, §8, skal kommunen fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader.

Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med **statsforvalteren** og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt.

2. Målgruppe for dokumentet

Målgruppe for dette dokumentet er først og fremst søkere av SMIL-tilskudd. I tillegg det ønskelig å gjøre tilskuddsordningen allmenn kjent slik at prioriteringer og middelbruk får aksept ut over forvaltningen og søkere gjennom synliggjøring av resultater.

Forskriften og Landbruksdirektoratets **rundskriv 2021/18 Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket – kommentarer til regelverk** er grunnlaget for kommunens forvaltning av tilskuddsordningen. (Se [lenke til forskrift og rundskriv på siste side](#))

Lokale retningslinjer er en utdyping og konkretisering av kommunens prioriteringer innenfor forskriftens virkeområde.

Mål og strategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-tiltak) i Farsund kommune inngår som er en del av retningslinjene, se side 5-6.

Her beskrives:

- [organisering av arbeidet](#)
- [søknadsfrister for søkere](#)
- [årshjul for arbeidet](#)

3. Prioritering av tiltak

Følgende kriterier vektlegges ved prioritering av søknader om tilskudd:

- Tiltak som har stor kunnskapsverdi, opplevelsesverdi eller bruksverdi
 - for lokalbefolkningen og andre besøkende
 - i historisk eller pedagogisk sammenheng
 - for landskapsbildet med hensyn på estetikk og tilgjengelighet
- Tiltak som støtter opp om næringsutvikling og kan gi grunnlag for økt inntekt i landbruket.
- Tiltak som bevarer registrerte kvaliteter av biologisk mangfold.
- Tiltak som reduserer forurensning til jord, vann eller luft.
- Tiltak som etter gjennomføring kan følges opp med RMP-tilskudd til skjøtsel, se info i lenken under:

[Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket | Statsforvalteren i Agder](#)

- Planleggings- og tilretteleggingstiltak for større områder på tvers av eiendomsgrenser.
- Fellestiltak vil normalt gis prioritet foran enkelttiltak.
- Større tiltak vil normalt gis prioritet foran mindre tiltak med tilsvarende innhold.
- Ved likeverdige tiltak vil aktive bønder bli prioritert foran passive eiere.

For gjengroingsutsatt innmarksbeite vil tilskudd til gjerding bli prioritert foran arealer som i tillegg må ryddes. Søknader om rasjonelt beite- og gjerdehold på tvers av eiendomsgrenser vil bli prioritert.

Tiltak utover vanlig jordbruksdrift.

Tilskudd skal innvilges til gjennomføring av tiltak ut over det som kan forventes i vanlig landbruksdrift. Å følge lovpålagte krav som gjelder kulturlandskap eller forurensning regnes som del av den ordinære jordbruksdriften, og skal ikke prioriteres for SMIL-tilskudd. (Se rundskriv 2019-14, kap. 1, side 5)

Lokal karens.

Ved søknad om tilskudd til samme type tiltak fra samme søker må det gå **3 år** mellom hver gang ny søknad kan innvilges.

Utsatt gjennomføring/Tilskudd til allerede utførte tiltak.

På grunn av at de økonomiske midlene er begrenset, kan gode prosjekter få avslag. Disse står fritt til å søke om tilskudd kommende/senere år. Tiltak som er gjennomført kan ikke tildeles tilskudd.

4. Generelle vilkår

I forskriftens **§3. Vilkår**, står det at:

«Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfylle vilkårene for tilskudd etter forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.»

*Søker må oppfylle vilkår i **§26 i forskrift 29. januar 2025 nr. 115 om lagring og bruk av gjødsel mv.** (gjødselbruksforskriften). Det skal føres journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om navn på plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.*

Dersom arealene er leid bort må søker likevel kunne dokumentere at vilkårene i første og tredje ledd er oppfylt.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget. Dersom søknaden skyldes tørke i vekstsesongen 2018 skal kommunen innvilge forlenget gjennomføringsfrist med ett år.

I forskriftens §6. Søknad og dokumentasjon, står det at kommunen kan fastsette søknadsfrist. Det skal søkes og sluttrapporteres via Agros, Landbruksdirektoratets søknadsportal.

5. Spesielle vilkår.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak, **se forskriftens §3, femte ledd** over.

Farsund kommune vurderer det hensiktsmessig å stille følgende vilkår:

Vilkår til søknad:

- Søknad om tilskudd til tiltak krever skriftlige tillatelse fra grunneier der søker **ikke selv er grunneieren.**

Vilkår til gjennomføring av tiltak:

- Vilkår som *kan* stilles til arbeidsutførelse:
 - Bruk av **spesifikke** materialer og **materialer som ikke kan brukes**
 - Bruk av teknikk eller metode
 - Krav til oppfølging og vedlikehold, f.eks. beiting et visst antall år
 - Krav om teknisk plan for gjennomføring
 - Kostnadsoverslag fra entreprenør eller bygningskyndig avhengig av type tiltak

Vilkår til sluttrapportering:

- Vilkår om dokumentasjon
 - Bilder **før** og **etter** tiltak
 - Egeninnsats dokumentert med timeliste
 - Kopi av faktura for fakturerte kostnader
 - Oppsummerte totalkostnader (eks. mva)

6. Retningslinjer for prioritering ved tildeling av tilskudd

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjent kostnadsoverslag for gjennomføring av tiltak. Det er administrasjonen ved enhet for landbruk som godkjenner kostnadsoverslaget.

Følgende tilskudd kan maksimalt bevilges med grunnlag i godkjent kostnadsoverslag:

	Tiltak	Eksempel på tiltak	Tilskuddprosent
1	Tiltak som fremmer biologisk mangfold	Bevare naturtyper, hindre utbredelse av uønskede arter	Maks 50%
2	Tiltak som hindrer forurensning (avrenning til vann og utslipp til luft)	Hydrotekniske tiltak, erosjonssikring, dekke over gjødsellager	Maks 50% inntil kr. 60.000,-

3	Kulturlandskapstiltak	Sette i stand kulturmark, gjerding/beiting i verdifulle områder, anskaffelse av Nofence ¹⁾ , restaurere steingjerder	Maks 30%
4	Kulturminner og bevaringsverdige bygninger i jordbrukets kulturlandskap	Restaurere og bevare kulturminner og bevaringsverdige bygninger ²⁾	Maks 30% inntil kr. 60.000,-

NB. Eksempler i tabellen er ikke uttømmende. Kontaktgruppa kan gi tilslutning til andre/nye tiltak innenfor tiltakskategoriene 1-4 etter forslag fra administrasjonen.

Note ¹⁾: SMIL-tilskudd gis normalt ikke til innkjøp av maskiner eller annet teknisk utstyr. Når det gjelder Nofence kan tilskudd kun gis når hensynet til skjøtselen taler for dette i stedet for vanlig gjerding.

Note ²⁾: Ved restaurering av bevaringsverdige bygninger prioriteres søknader der det er flere finansieringskilder, eks. Kulturminnefondet, Riksantikvaren eller Agder fylkeskommune.

Tidligere tilskuddsprosent er tatt med her i grått felt for synliggjøring av foreslått endring - fjernes når retningslinjene er behandlet/godkjent:

Restaurering av bevaringsverdige bygninger:	Inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag – max. kr. 60.000,-
Rydding/gjerding av beite:	Inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag
Restaurering av steingjerder:	Inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag
Utbedring og supplering av hydrotekniske tiltak:	Inntil 50% av godkjent kostnadsoverslag
Skjøtsel/tiltak som ivaretar biologisk mangfold:	Inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag

Tilskuddsprosent vurderes ut fra midler til rådighet og prosjektets/tiltakets betydning for måloppnåelsen, se Mål og strategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) for Farsund kommune.

7. Delutbetaling.

Tilskuddet kan delutbetales på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres.

Slik dokumentasjon kan være timeliste, fakturerte kostnader, fotodokumentasjon e.l.

25% av tilskuddet holdes tilbake til arbeidet er fullført og sluttregnskap er godkjent.

8. Aktuelle lenker.

Informasjon og søknadsportal:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/ordninger-for-jordbruk/tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket-smil>

Rundskriv 2021/18 Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket – kommentarer til regelverk:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/ordninger-for-jordbruk/tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket-smil/forskrift-om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket-kommentarer-til-regelverk>

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket:
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-02-04-448>

Mål og strategier for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-tiltak) i Farsund kommune

Vedtatt av utvalg for landbruk 18.03.09

Revidert 26.02.20 og **13.03.26**

Mål for arbeidet med spesielle miljøtiltak i Farsund kommune:

- Ta vare på natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap som:
 - Sikrer og bevarer kommunens egenart
 - Stimulerer aktivt landbruk
- Redusere forurensning fra jordbruket gjennom tiltak som:
 - Hindrer tap eller risiko for tap av næringsstoffer fra jorda
 - Hindrer uønsket avrenning til vann og vannforekomster

Prioritering:

I Farsund kommune vil vi spesielt arbeide for å ta vare på og formidle disse miljøverdiene:

- Et variert og åpent beitelandskap
- Tradisjonelle og bevaringsverdige bygninger på landbrukseiendom
- Steingjerder og andre elementer som særpreger landskapet
- Biologisk mangfold og lokale miljøkvaliteter
- Redusere risiko for erosjon og uheldig avrenning

Strategier:

- Begrunnet og bevisst prioritering av SMIL-tilskudd for å sikre måloppnåelse
- Bruke SMIL-tilskudd der det kan følges opp med RMP-tilskudd og andre tilskudd som sikrer utvidet effekt
- Samarbeide om tilleggsfinansiering med andre aktører, for eksempel fylkeskommunen v/fylkeskonservator, statsforvalteren, nærings- og interesseorganisasjoner, lag og foreninger m.fl.

Delstrategier:

- Gjøre tilskuddsordningen kjent og informere søkere om krav til søknad, elektronisk søknadssystem (Agros) og søknadsbehandling
- Evaluere graden av måloppnåelse og synliggjøre resultater

Organisering for å nå målene:

Kontaktgruppe for landbruksnæringen i Farsund kommune ble opprettet desember 2003 da tilskuddsordningen ble lagt til kommunene. Kontaktgruppa har eksistert siden.

Kontaktgruppa består av representanter fra:

- Lista og Lyngdal bondelag,
- Farsund bonde- og småbrukarlag,
- Farsund skogeierlag,
- Leder i utvalg for landbruk
- Kommunens administrasjon - **jordbruk/skogbruk, friluftsliv og kultur**

Enhet for landbruk er sekretariat for Kontaktgruppa. Gruppa møtes minimum 2 ganger årlig, i april og i september, drøfter søknader og prioriterer middelbruk. Vanlige habilitetsregler gjelder/praktiseres når gruppa drøfter søknader og prioriterer middelbruk.

I tilfeller der det er midler igjen, etter siste tildeling i Kontaktgruppa, kan enhet for landbruk gis fullmakt til å behandle innkomne søknader innen Statsforvalterens årlige frist for behandling.

Søknadsfrister for SMIL-tilskudd i Farsund:

Søknader må foreligge innen Kontaktgruppa skal ha møte.

Søknadsfrister er ut fra dette satt til 1. april og 1. september (påfølgende dag når dato er en helg- eller helligdag)

Årshjul:

NB. datoer kan bevege seg som følge av helg-/helligdager.

- 01.02. Tildeling fra Statsforvalteren
- 01.04. Frist søknader 1. halvår
- 15.04. Møte i Kontaktgruppa 1. halvår
- 01.09. Frist søknader 2. halvår
- 15.09. Møte i Kontaktgruppa 2. halvår
- 01.10. Innmelding ubrukte midler og behov for ekstra midler - til Statsforvalteren
- 10.11. Frist for å fatte vedtak (Ldir sin anmodning)
- 10.11. Rapport for inneværende år/behov kommende år – til Statsforvalteren

Veiledende enhetspriser:

Statsforvalterne har utarbeidet veiledende enhetspriser for tilskuddsordningene

- SMIL-tiltak
- Tiltak i beiteområder
- UKL-tiltak (Nasjonalt Utvalgt Kulturlandskap)

Oversikten er utarbeidet for å bidra til sikrere kostnadsoverslag og større likhet mellom kommunene.

Veiledende enhetspriser 2024-2025 er kopiert inn på de to neste sidene:

Veiledende enhetspriser 2024–2025

Enhetsprisene gjelder følgende ordninger:

- [SMIL-tiltak](#)
- [Tiltak i beiteområder](#)
- [UKL-tiltak](#)

Dette forslaget til enhetspriser har som mål å bidra til sikrere kostnadsoverslag og større likhet mellom kommunene.

A. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

- Hva er målet med prosjektet?
- Sett opp punktvis hva som skal gjøres og hvor mange timer regnes for å gjennomføre oppgaven?
- Aktuell timesats fra ev. tilbydere må legges til grunn.

B. Egeninnsats

Oppgave	Timesats, kr per time
Eget arbeid	Kr 400
Eget arbeid med motorsag	Kr 435
Eget arbeid med traktor, henger eller lignende	Ca. kr 630

Egeninnsats skal dokumenteres med timelister som inneholder dato, utført oppgave og navn på utfører.

Det skal ikke beregnes merverdiavgift på egeninnsats.

Sanke- og skilleanlegg

Vi anbefaler at kommunene har en standard for hvilke kostnader de godkjenner når det gjelder for eksempel sperregjerder, samlekvæ og skillegårder. Og at dere innvilger en fast prosentvis tilskuddssats til disse prosjektene.

*NB. Enhetsprisene over er utarbeidet av Statsforvalteren
Ikke oppdatert, legges til når dette foreligger.*

C. Øvrige veiledende satser

Hovedtiltak	Deltiltak	Enhetspris til godkjente kostnads- overslag
Rydding gammel kulturmark		
	Felling, rydding og fjerning av kvist og hogstavfall ved restaurering av gammel og delvis gjengrodd kulturmark.	Inntil kr 4 900 per dekar ved sterk gjengroing. Ved mindre gjengroing brukes skjønnsmessig andel. Verdi av nyttbart virke trekkes fra ¹
	Motormanuell (ryddesag) felling, rydding av kratt og høgstaude	Kr 610 per dekar
	Bortkjøring av avfall og kvist	Om lag kr 490 per dekar
Skjøtsel gammel kulturmark og kulturminner		
	Beitepussing	Om lag kr 195 per dekar
	Ljåslått	3–5 timer per dekar
	Slått, motormanuell	Om lag kr 610 per dekar
	Motorslåmaskin, tohjuls	0,5–1,0 timer per dekar
	Mekanisert slått, innkjøring etter hesjing	10–15 timer per dekar
	Mekanisert slått, innkjøring uten hesjing	2–4 timer per dekar
Gjerder		
	Nettinggjerde med topptråd, ferdig oppsatt, løs grunn	Om lag kr 75 per løpemeter ²
	Permanent elektrisk gjerde. Faste stolper, totråds	Om lag kr 36 per løpemeter
	Gjerdeklyv	Om lag kr 1 255 per stykk
	Grind	Om lag kr 2 400 per stykk
Restaurering av steinmur		
	Enkel steinmur	Kr 490–1 465 per løpemeter ³
	Dobbel steinmur	Kr 2 440 per løpemeter
	Bakkemur/støttemur, H>1meter Riving, sortering, bygging med mer	Kr 610–1 820 per løpemeter ³
Ferdsestiltak		
	Renske avskjæringsgrøft	Kr 10–20 per løpemeter ³
	Ny avskjæringsgrøft	Kr 36 per løpemeter
	Sti med lite ferdsel, 10 cm lag	Kr 36–50 per m ² ³
	Sti med middels ferdsel, 20 cm lag	Kr 55–65 per m ² ³
	Barkfylling	Kr 8–18 per m ² ³
	Utlekking av 10 cm bære-/slitelag	Kr 18–22 per m ² ³
	Merkepåler for sti	Om lag kr 62 per stykk
	Vei for motorisert ferdsel	Se veiklasser og tilskuddssatser for NMSK.
Restaurering av bygninger		
	Kostnadsoverslag må settes opp av fagperson.	

Merknader

¹ Dersom kostnad med rydding av gammel kulturmark er høyere enn kr 4 900 per dekar, skal det være et spesielt verdifullt kulturlandskap før kostnadsoverslaget kan godkjennes.

² Dersom det er mye fjellgrunn, må kostnadsoverslaget per løpemeter justeres opp.

³ Avhengig av hvor omfattende arbeidet er.